

ВІДГУК

завідувача відділом театрознавства
Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України,
доктора мистецтвознавства, професора
ВЕСЕЛОВСЬКОЇ ГАННИ ІВАНІВНИ

та завідувача кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського,
народної артистки України, професора
КОЛЕСНИК ЄВДОКІЇ ВАСИЛІВНИ

**на творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспірантки творчої аспірантури**

**кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії імені П. І. Чайковського
СІМОНОВОЇ НАТАЛІЇ ВІКТОРІВНИ**

**«ЖАНР КОМЕДІЇ ПОЛОЖЕНЬ У РЕЖИСЕРСЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
ОПЕРИ ДЖОАКкіНО РОССІНІ “ШОВКОВА ДРАБИНА”»»,**

поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора
мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»

Актуальність теми творчого мистецького проєкту та обґрунтованість його положень. Проблема переосмислення зарубіжних класичних оперних творів в умовах інтеграційних процесів музичних театрів світу та докорінних змін парадигматики художньої культури і мистецтва набуває актуальності в соціокультурних реаліях сьогодення, що знайшло своє відображення у науковому дослідженні Н. В. Сімонової. Особливої уваги заслуговує обрання за тему проєкту творчою аспіранткою комічної опери всесвітньо відомого композитора Дж. Россіні «Шовкова драбина» з аргументацією затребуваності у сучасного глядача вічно актуальної теми кохання та втілення її у комедійному жанрі, так необхідних для психологічної рекреації людини доби високих технологій та прискореного й напруженого способу життя. Означені аспекти передбачали застосування творчою аспіранткою комплексного інтегративно-міжгалузевого підходу до проведення дослідження у синтезі сучасних досягнень історії, філософії (етики, естетики), соціології, психології, культурології, музикознавства, театрознавства, що знайшло своє відображення у практичній (вистава) та теоретичній (наукове обґрунтування) складових творчого мистецького проєкту.

Структура наукового обґрунтування має чітку і логічну послідовність викладу матеріалу, повністю відповідає вимогам до підготовки та реалізації творчого мистецького проєкту і складається з анотації українською та англійською мовами, що містять перелік публікацій здобувача, синхронізованих із практичною апробацією основних положень дослідження; вступу; трьох розділів; висновків до розділів; загальних висновків; списку використаних джерел і додатків.

У Вступі здобувачкою окреслені підстави та вихідні дані для розробки проблеми переосмислення *opera-farsa* Дж. Россіні «Шовкова драбина» в комедію положень у режисерському прочитанні творчою аспіранткою, що зумовили вірне визначення об'єкту, предмету, мети і завдання дослідження, застосування відповідного теоретичного й аналітичного підґрунтя роботи, структурованого за тематичними угрупованнями. За допомогою обраної методології, що включає у

себе загальнонаукові, культурологічні, мистецтвознавчі методи дослідження, здобувачкою розкривається концепція кожного розділу, виявляється наукова новизна і практичне значення творчого мистецького проєкту, форми його апробації, підтвердженні публікаціями, виступами та презентаціями відповідно до визначеного контенту роботи.

У Першому розділі за допомогою комплексу наукових методів здобувачкою проаналізовані малодосліджені у вітчизняній театральній практиці прототипи персонажів лібрето опери, їх метаморфози в контексті різних історичних епох від стародавнього світу (фліаки, ателлани) через середньовіччя (персонажі комедії дель арте) із подальшим перетворенням у французькій театральній традиції XVII – XVIII століть до визначення образів основних героїв опери А. Гаво «Шовкова драбина» (1808), їх переосмислення в однойменній опері Дж. Россіні (1812). На підставі розгляду означеного драматургічного підґрунтя лібрето здобувачкою проаналізовані особливості музичної драматургії опери Дж. Россіні «Шовкова драбина» з визначенням її подвійної жанрової спрямованості з ознаками *farsa* і *buffa*, що вимагало від постановниці специфічних режисерських підходів до вирішення вузлових мізансцен згідно із композиторськими акцентами. Аналіз знакових сценічних утілень опери кінця XX – початку XXI століть дозволив авторці проєкту не тільки визначити перспективні сучасні режисерські прийоми, але й обрати власні, які не наслідують інших митців і стали ознакою становлення власного постановочного стилю аспірантки. Висновки до Першого розділу надали чіткі логічні, об'єктивні відповіді на окреслені проблеми режисерського аналізу твору-оригіналу Россіні та сформувавши підґрунтя для визначення квінтесенції режисерського задуму вистави.

У Другому розділі відповідно до потрійної зміни локації реалізації практичної складової мистецького проєкту аналітично обґрунтовано режисерське переосмислення *opera-farsa* Россіні в комедію положень відповідно до композиторського задуму у автентичному історично-достовірному вирішенні із дотриманням етико-естетичних, мистецько-стильових вимог епохи при створенні художніх образів вистави та персонажів. Розробка дослідницею композиційно-архітектонічного аспекту мізансцен відрізняється оригінальністю і проведена на відповідному музикознавчому і театрознавчому рівнях із застосуванням сучасних наукових розробок і досягнень мистецької практики. Висновки до Другого розділу із врахуванням різних локацій дозволили авторці сформувавши основоположні засади реалізації практичної складової творчого мистецького проєкту в умовах зміни локацій.

У Третньому розділі творчою аспіранткою проаналізовані особливості режисерської реалізації концертно-сценічного формату вистави у нетрадиційній локації камерного залу (апробація 22.06.2024) та театрального – у традиційній локації Великого залу оперної студії (презентація – 29.06.2024). Висновки до Третнього розділу окреслили алгоритм утілення різних форматів вистави з характеристикою корекції окремих мізансцен на тлі зміни художнього образу вистави. Особливої уваги заслуговує вміння дослідниці-режисерки переосмислити та переопрацювати в екстремальних умовах упродовж тижня різні за способом реалізації формати вистави, що свідчить про набуті професійні компетентності та програмні результати навчання, відповідні дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, Стандарту вищої освіти, Освітньо-творчій програмі «Музична режисура» з підготовки доктора мистецтва. Висновки до третього розділу

дозволили визначити основні аспекти корекції режисерського задуму вистави у різних форматах та локаціях, окреслити зміни у постановочно-репетиційному процесі, з'ясувати алгоритм переосмислення концертно-сценічного формату вистави в локації камерного залу у театральній сцені Великому залу оперної студії.

Загальні Висновки є цілком логічними, послідовними, науково коректними та свідчать про виконання творчою аспіранткою Н. В. Сімоною поставлених у Вступі завдань та окреслюють концепт реалізації мети проекту. Список використаних джерел із застосуванням вагомої частини зарубіжних публікацій свідчить про високу інформованість здобувачки за темою дослідження та характеризує її методологічний підхід до обраної проблематики.

Додатки красномовно посвідчують її творчий потенціал, унаочнюють концептуальні засади мистецького проекту у візуальному та текстовому аспектах.

Усі положення та висновки наукового обґрунтування творчого мистецького проекту є результатом авторського дослідження здобувачки. Текст роботи та наукових публікацій дозволяє констатувати дотримання академічної доброчесності. Він не містить академічного плагіату та свідчить про одноосібність виконання нормативних вимог до творчого мистецького проекту.

Водночас варто зауважити обмежену дослідженість еволюції прототипів персонажів опери в історичному становленні й видозмінах, що знайшло своє відображення у неповній відповідності їх характерних рис і назв, екстрапольованих на образи героїв опери Дж. Россіні «Шовкова драбина». Також, варто звернути увагу на деякі неточності у назвах театральних творів початку ХХ століття, постановки яких базувались на жанрових особливостях дель арте; залишається не розкритою образна сфера середньовічного фарсу, а відтак й причетність його персонажів до героїв-масок стародавніх фліаків та ателланів.

Відповідність публікацій та мистецької апробації темі творчого мистецького проекту. Матеріали наукового обґрунтування творчого мистецького проекту апробовано на п'яти Міжнародних й чотирьох Всеукраїнських науково-практичних конференціях із наданням сертифікатів учасника; висвітлено у восьми публікаціях, із них: три статті у фахових наукових виданнях, затверджених МОН України за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», та п'ять опублікованих доповідей у збірках матеріалів Міжнародних і Всеукраїнських конференцій.

Основні положення наукового обґрунтування у вигляді їх оприлюднення на конференціях та у публікаціях синхронізовані із контентом практичної складової творчого мистецького проекту – оперою Дж. Россіні «Шовкова драбина» під час апробації її концертно-сценічного формату у нетрадиційній локації камерного залу та презентації театральної у традиційній локації – Великому залі оперної студії імені Героя України Василя Сліпака, здійснених у приміщенні Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Усі зазначені публікації та практична апробація відповідають темі творчого мистецького проекту «Жанр комедії положень у режисерській інтерпретації опери Джоаккіно Россіні «Шовкова драбина»».

Рівень виконання творчого мистецького проекту. У процесі реалізації творчого мистецького проекту здобувачем вперше на театральній сцені країни була здійснена україномовна постановка опери Дж. Россіні «Шовкова драбина» у

клавіру із адаптацією та узгодженням основних фонетичних та метро-ритмічних особливостей вокально-музичного контенту. Підтвердження цього факту – надання Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір № 124278, виданого 29 лютого 2024 року Сімоновій Н. В. (Наталія Сімонова-Купрієнко) за Літературний письмовий твір «Переклад опери Джоаккіно Россіні на лібрето Джузеппе-Марії Фоппи «Шовкова драбина»» (Опера Дж. Россіні «Шовкова драбина»).

Здобувачка продемонструвала високий рівень фахової підготовки як постановниці, проявила широку обізнаність та ерудицію в контексті режисерських інтерпретацій зарубіжної класичної опери на українському підґрунті у різних форматах нетрадиційних та типових сценічних локацій.

Усі компоненти вистави збалансовані відповідно до їх наукового осмислення. Творчою аспіранткою продемонстровано мистецько-аналітичні, постановочно-репетиційні, організаційно-управлінські компетентності, спрямовані на вірний підбір і мотивацію усіх учасників проекту на позитивний результат, забезпечення злагодженої роботи усіх підрозділів задля створення художньої цілісності вистави. Особливою перевагою практичної складової творчого мистецького проекту є презентація обох форматів вистави у супроводі запрошеного симфонічного оркестру «Сop-Vrío» відповідно до вимог россінієвського камерного складу (21 особа) із диференціацією диригентом-постановником партитури твору для окремих груп інструментів.

Режисерське втілення творчого мистецького проекту в його практичному та дослідницькому аспектах є важливим внеском у подальший розвиток та реалізацію україномовного контенту зарубіжних класичних творів із відновленням россінієвського композиторського стилю і складу камерного оркестру для одноактних опер.

Усе зазначене дозволяє зробити висновок, що творча і науково-дослідницька складові запропонованого мистецького проекту виконані на високому фаховому рівні та повністю відповідають вимогам МОН України. Творчий мистецький проект Сімонової Наталії Вікторівни на тему Жанр комедії положень у режисерській інтерпретації опери Джоаккіно Россіні «Шовкова драбина» заслуговує на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Рецензент:

завідувач відділу театрознавства

**Інституту проблем сучасного мистецтва
НАМ України,**

доктор мистецтвознавства, професор

Рецензент:

завідувач кафедри оперної підготовки

та музичної режисури

НМАУ ім. П. І. Чайковського,

народна артистка України,

професор

Г. І. Веселовська

Підпис п. Веселовська засвідчую.

Старший інспектор
відділу кадрів ІПСМ НАМ України

Handwritten signature of S. V. Kolesnik

С. В. Колесник

ЗАГАЛЬНИЙ
ВІДДІЛ

Засвідчую, С. В. Колесник
начальник загального відділу
Національної музичної академії
імені П. І. Чайковського